

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa S. S.A. w S.
przeciwko A. spółce z o.o. w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 kwietnia 2019 r., sygn. akt VII AGa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu

Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność, wynikającą z przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że pozwany spełnił świadczenie na rzecz swojego wierzyciela a cedenta w relacji do powoda w następstwie wykonania zabezpieczenia udzielonego na podstawie nieprawomocnego wyroku zasądzającego świadczenie. Sąd pierwszej instancji tak tej okoliczności nie zakwalifikował chociaż ustalił, że zabezpieczenie zostało wykonane. Sąd Apelacyjny nie ustalił szczegółów odnoszących się do tego zabezpieczenia ani też nie rozważył w świetle art. 354 § 1 i 2, art. 356 § 2, art. 358¹ § 1, art. 454 § 1 k.c., czy spełnienie świadczenia spowodowało wygaśnięcie zobowiązania. Sąd Apelacyjny nie uwzględnił przepisów regulujących postępowanie zabezpieczające i nie przypisał wykonaniu zabezpieczenia właściwych mu skutków materialnoprawnych, podczas gdy nie mogło ono prowadzić do zaspokojenia wierzyciela. Powód zarzucił, że Sądy obu instancji pominęły wnioski dowodowe dotyczące zapłaty przez powoda na rzecz cedenta za sprzedawaną wierzytelność i okoliczności tej nie objął ustaleniami.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy powoda o oczywistej zasadności skargi. Sądy obu instancji miały bowiem na uwadze, że do zastosowania zabezpieczenia przeciwko pozwanemu w niniejszej sprawie doszło w sprawie prowadzonej przeciwko niemu jako dłużnikowi z inicjatywy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością P., która - uzyskawszy korzystne dla siebie rozstrzygnięcie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji - na jego podstawie doprowadziła do wykonania zabezpieczenia na majątku pozwanego, jako swojego dłużnika. Ma wprawdzie rację powód, że samo zajęcie zabezpieczające nie może być potraktowane (poza zabezpieczeniem tzw. antycypacyjnym) jako prowadzące do zaspokojenia wierzyciela, niemniej jednak, jeżeli uprawniony uzyska tytuł wykonawczy stwierdzający istnienie zabezpieczonej wierzytelności, a tak się stało w postępowaniu z powództwa spółki P. przeciwko pozwanemu, to zajęcie zabezpieczające przekształca się w egzekucyjne i może prowadzić do zaspokojenia wierzyciela. Obowiązany, a następnie dłużnik egzekwowany nie ma środków, przy wykorzystaniu których mógłby wykazywać w postępowaniu zabezpieczającym a następnie egzekucyjnym, że zabezpieczona i egzekwowana wierzytelność nie istnieje jeśli tylko uprawniony (wierzyciel) spełnia formalne wymagania do zainicjowania przeciwko niemu tego rodzaju postępowań, czyli jeżeli dysponuje stosownymi tytułami wykonawczymi (w celu wykonania zabezpieczenia, w celu egzekucji), a takimi dysponowała spółka P.

Powód powołał się też na potrzebę rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: - czy w świetle art. 93 § 1 k.c. podjęcie przez cedenta działań mających na celu przymusowe ściągnięcie na swoją rzecz wierzytelności stanowi doprowadzenie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego do nieziszczenia się warunku zawieszającego, jeżeli było nim w świetle umowy przelewu stwierdzenie przelewanej wierzytelności prawomocnym orzeczeniem sądowym, a zatem, czy przepis ten ma zastosowanie do czynności zobowiązanego, które nie zmierzają bezpośrednio do nieziszczenia się warunku, lecz niweczą skutki prawne wystąpienia zdarzenia zastrzeżonego jako warunek; - czy dłużnik, który nie podejmuje obrony w toku postępowań wszczętych przez cedenta, wiedząc o dokonanym przelewie wierzytelności

zasługuje na ochronę prawną, jeżeli w tych postępowaniach dochodzi do ściągnięcia należności od dłużnika na rzecz cedenta; - czy wierzytelność z tytułu czynu nieuczciwej konkurencji przysługująca dostawcy towaru na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 4 i art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jest wierzytelnością przyszlą lub warunkową ewentualnie ekspektatywą prawa, jeżeli jest kwestionowana przez dłużnika (jest sporna).

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację juretyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Zagadnienia sformułowane przez powoda nie mają cech określonych wyżej, gdyż odpowiedź na postawione przez niego pytania nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w świetle jego podstawy faktycznej i prawnej. Cedentem w relacji z powodem była niebędąca stroną niniejszego postępowania spółka z ograniczoną odpowiedzialnością P.. Postanowienia umowy z powodem przez podjęcie działań mających spowodować niezrealizowanie się warunku, od którego uzależnione zostało wystąpienie rozporządzającego skutku przelewu wierzytelności naruszyła spółka P. i w stosunku do niej powód powinien dochodzić odpowiedzialności umownej. Pozwany w niniejszej sprawie nie miał wpływu na zachowanie tej spółki ani na to, w jaki sposób wywiąże się ona z umowy z powodem. Powód w niniejszej sprawie, jako dłużnik spółki P. spełnił wobec niej świadczenie w postępowaniu

przymusowym, po przekształceniu zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne.

Trafnie powód argumentuje w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że wierzytelności o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym wierzytelności o zwrot korzyści pobranych w związku z czynem nieuczciwej konkurencji, powstają wtedy, gdy spełnią się przesłanki ustawowe decydujące o popełnieniu takiego czynu i odpowiedzialności za jego skutki, a ich wymagalność zależy od podjęcia przez wierzyciela czynności, o jakich mowa w art. 455 k.c. Nie oznacza to jednak, że wierzyciel takiej wierzytelności i osoba zmierzająca ją nabyć na podstawie umowy przelewu nie mogą - w razie istnienia wątpliwości, co do tego, czy wierzytelność w istocie powstała i w jakiej wysokości - poprzestać na zawarciu umowy przelewu tylko ze skutkiem zobowiązującym i uzależnić wywołanie przez nią skutków rozporządzających od dalszych jeszcze zdarzeń i zachowań stron tej umowy. Z ustaleń dokonanych przez Sądy *meriti* w niniejszej sprawie wynika, że zachowanie stron umowy przelewu, ujawnionej pozwanemu dopiero po wszczęciu w stosunku do niego postępowania o zapłatę przez cedenta, w niebudzący wątpliwości sposób wskazywało na tylko zobowiązujący charakter cesji. Na wywołanie przez nią skutku rozporządzającego nie miało wpływu zachowanie pozwanego lecz powoda i cedenta.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw